

KOMMUNALVALET 2021

Vid truppförbanden (motsv.) ska man vidta de åtgärder som nämns i denna order före röstningen den 13 juni 2021 samt före förhandsröstningen som börjar den 26 maj 2021. På grund av det rådande epidemiläget bör truppförbanden (motsv.) se till att röstningen möjliggörs på ett säkert sätt. Truppförband (motsv.) uppmanas också att bereda sig för genomförandet av de ärenden som anges i bilagan till valordern. Truppförbanden (motsv.) bes att följa anvisningarna som eventuellt kommer att preciseras och att beakta dem vid valarrangemangen. Preciseringar som föranleds av epidemiläget har lagts till valordern.

Huvudstabens utbildningsavdelning har gett ordern 26.3.2021 / AR4877, där förvaltningsenheterna beordrades att beakta de åtgärder som valarrangemangen kräver vid planeringen av beväringarnas utbildningsskeden före publiceringen av valordern. Försvarsgrensstaberna (för sina underlydande truppförbands del) samt deras förvaltningsenheter, där beväringar tjänstgör, bör granska de åtgärder som beordrats i enlighet med ordern AR4877 senast den 14 maj 2021. Huvudstabens utbildningsavdelning har även preciserat de bestämmelser som gäller coronapandemin. Dessa order samt andra Försvarsmaktens normer som gäller epidemiläget bör iakttas vid valarrangemangen. Vid förvaltningsenheterna bör möjligheten att använda rösträtt vid behov tryggas med specialarrangemang.

ALLMÄNT

Kommunalvalet år 2021 förrättas söndagen den 13 juni 2021 (lag om senareläggning av 2021 års kommunalval 256/2021, 1 §). I kommunalvalet väljs ledamöter till kommunernas fullmäktige. Tiden för förhandsröstning i Finland är den 26 maj – den 8 juni 2021. Utomlands är tiden för förhandsröstning den 2 – 5 juni 2021. På vissa finländska fartyg är tiden för förhandsröstning den 26 maj – den 5 juni 2021.

Den som har rätt att rösta i kommunalvalet kan välja att rösta antingen på förhand eller på valdagen. Man kan rösta på förhand på vilket allmänt förhandsröstningsställe som helst i hemlandet och utomlands oberoende av i vilken kommun man är bosatt. På valdagen kan man rösta endast på det röstningsställe som är antecknat på meddelandekortet som har skickats till den röstberättigade. Rösträtten får inte utövas genom ombud.

Om huvudprinciperna för kommunalvalet föreskrivs i kommunallagen (410/2015). Kommunalvalen är direkta, hemliga och proportionella. Alla röstberättigade har lika rösträtt.

Om rösträtten i kommunalvalet föreskrivs i 20 § i kommunallagen. Finska medborgare och medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen samt isländska och norska medborgare som senast valdagen fyller 18 år och vars hemkommun enligt lagen om hemkommun kommunen, enligt uppgifterna i

befolkningsdatasystemet, är vid utgången av den 51 dagen före valdagen, har rösträtt i kommunalval som förrättas i kommunen. Rösträtt i kommunalval har även andra utlänningar som uppfyller villkoren ovan, om de vid nämnda tidpunkt har haft hemkommun i Finland i två år.

Rösträtt i kommunalvalet har dessutom personer som är anställda inom Europeiska unionen eller en i Finland verksam internationell organisation eller som är familjemedlemmar till sådana personer och som senast valdagen fyller 18 år samt som enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet är bosatta i kommunen vid utgången av den 51 dagen före valdagen, om:

- 1) uppgifter om personen på hans eller hennes begäran har registrerats i befolkningsdatasystemet på det sätt som anges i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster,
- 2) personligen skriftligen senast klockan 16 den 52 dagen före valdagen har underrättat magistraten om sin önskan att utöva sin rösträtt vid kommunalvalet eller inte skriftligen har återkallat en tidigare anmälan.

FÖRHANDSRÖSTNING

Förhandsröstningen sker antingen på de allmänna eller särskilda förhandsröstningsställena eller under vissa förutsättningar hemma hos väljaren. I hemlandet är allmänna förhandsröstningsställen av kommunen bestämda ämbetsverk, postkontor och andra ställen. Finska beskickningar utomlands och deras verksamhetsställen är också allmänna förhandsröstningsställen.

Särskilda förhandsröstningsställen i hemlandet är sjukhus, verksamhetsenheter inom socialvården som lämnar vård dygnet runt och andra verksamhetsenheter som anges i beslut av kommunstyrelsen samt straffanstalter.

Personer vars rörelse- och funktionsförmåga är så begränsad att de inte utan stora svårigheter kan ta sig till ett förhandsröstningsställe i hemlandet eller till vallokalen på valdagen får rösta på förhand i sitt eget hem. Detta går till så att en valförrättare kommer hem till den röstande för att ta emot rösten. Väljaren ska anmäla sin önskan att rösta hemma till centralvalnämnden i sin hemkommun. Anmälan till hemmaröstning ska göras till centralvalnämnden skriftligen eller per telefon senast tisdagen den 1 juni 2021 före klockan 16. Vid hemmaröstningen bör förutom väljaren även en person som fyllt 18 år och som väljaren valt eller godkänt vara närvarande. Den här personen får inte vara uppställd som kandidat i valet.

Tiden för förhandsröstning

Förhandsröstningen i kommunalvalet förrättas i hemlandet den 26 maj – den 8 juni 2021.

Tiden för förhandsröstning utomlands är den 2 –5 juni 2021.

På vissa finländska fartyg är tiden för förhandsröstning den 26 maj – den 5 juni 2021.

Daglig förhandsröstningstid

De allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet är öppna för röstning under de av kommunstyrelsen bestämda dagar som infaller under förhandsröstningsperioden.

Ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet får öppnas för röstning tidigast klockan 8 alla vardagar och tidigast klockan 9 på lördag och söndag. På motsvarande sätt ska förhandsröstningsstället stängas senast klockan 20 alla vardagar och senast klockan 18 på lördag och söndag. Kommunstyrelserna bestämmer de dagliga öppettiderna för vart och ett förhandsröstningsställe i hemlandet.

Information om vilka dagar och tider de allmänna förhandsröstningsställena är öppna finns på Justitieministeriets valsidor (<http://tulospalvelu.vaalit.fi>). Vem som helst som är röstberättigad får rösta på förhandsröstningsställena. En väljare som har infunnit sig på förhandsröstningsstället före dess stängningsdags får använda sin rösträtt också efter stängningsdags.

FÖRHANDSRÖSTNING PÅ ANSTALTER

Anordnandet av förhandsröstning på en anstalt (t.ex. sjukhus) ombesörjs av en valbestyrelse som kommunstyrelsen har tillsatt.

På de anstalter som har förordnats till förhandsröstningsställen får endast de rösta som är intagna för vård där eller annars är intagna. Därmed har till exempel personer som besöker polikliniken på ett sjukhus för att få vård eller sjukhusets personal inte rätt att rösta på sjukhuset.

På anstalter förrättas förhandsröstning under minst en och högst fyra dagar under tiden för förhandsröstning och på de tider som valbestyrelsen bestämmer (lag om senareläggning av 2021 års kommunalval 2.2 §). En väljare som inom den tid som bestämts för förhandsröstningen har infunnit sig på förhandsröstningsstället, men inte har hunnit rösta under denna tid, har rätt att rösta också efter nämnda tids utgång. Förrättningen får inte avbrytas förrän var och en som har infunnit sig på förhandsröstningsstället för att rösta har beretts tillfälle att utöva sin rösträtt.

Om det inte är möjligt att ordna transport till närmaste egentliga förhandsröstningsställe för de personer som vårdas dygnet runt på garnisonernas hälsostationer till exempel utan att äventyra coronasäkerheten, ska garnisonernas hälsostationer vid behov ta kontakt med kommunens valbestyrelse för att anordna möjlighet till förhandsröstning för de personer som får vård på dessa hälsostationer.

FÖRHANDSRÖSTNING UTOMLANDS

Utomlands förrättas förhandsröstningen den 2. - 5 juni 2021. Vem som helst som är röstberättigad får rösta vid de finska beskickningar och beskickningarnas verksamhetsställen som bestäms genom förordning som förhandsröstningsställen. En förteckning över adresserna till de finska beskickningarna och verksamhetsställena, röstningsdagarna och de exakta dagliga öppettiderna på varje beskickning finns på Justitieministeriets valsidor (<http://tulospalvelu.vaalit.fi>) på internet.

I krishanteringsoperationer där det förrättas förhandsröstning ska man i samarbete med kontaktpersonen vid Utrikesministeriet (Karita Tammi-Kortelainen, tfn +358 35 10 60 (karita.tammi-kortelainen@formin.fi)) se till att valarrangemangen kan genomföras. De valfunktionärer som hör till krishanteringspersonalen verkar med sitt samtycke enligt riktlinjerna i riksdagens biträdande justitieombudsmans beslut den 28 mars 2008, dnr 3733/4/05.

Om krishanteringspersonalen inte har ett eget förhandsröstningsställe, ska tjänstgöringsuppgifterna för den personal som tjänstgör där organiseras så att var och en har möjlighet att rösta på sin fritid vid de finska beskickningar utomlands som bestäms genom förordning eller vid de förhandsröstningsställen i Finland som bestäms genom förordning eller på den egentliga valdagen i Finland.

Tjänstgöringsuppgifterna för den personal som tjänstgör någon annanstans än i krishanteringsoperationer (personal och värnpliktiga) ska organiseras så att var och en har möjlighet att rösta på sin fritid vid de finska beskickningar utomlands som bestäms genom förordning eller vid de förhandsröstningsställen i Finland som bestäms genom förordning eller på den egentliga valdagen i Finland.

FÖRHANDSRÖSTNING OMBORD PÅ FINSKA FARTYG UTOMLANDS

Förhandsröstning ska anordnas på fartyg som

befinner sig utomlands under hela den tid som förhandsröstning anordnas i Finland (dvs. den 26 maj – den 8 juni 2021) eller

som trafikerar mellan Finland och utlandet, men som är i hamn i Finland vid sådana tidpunkter då de allmänna förhandsröstningsställena är stängda, och då fartygets personal alltså inte har möjlighet att utnyttja sin rösträtt vid något annat tillfälle.

Valfunktionären ordnar förhandsröstning ombord på finska fartyg. Valfunktionär på fartyget är dess befäl eller en av honom eller henne utsedd person som tjänstgör på fartyget.

Marinen ger vid behov skild order om förhandsröstning ombord på fartyg

utomlands.

ÅTGÄRDER, INFORMATION OCH PERMISSIONSARRANGEMANG

Vid truppförbanden (motsv.) ska både personalen och beväringarna på ett lämpligt sätt, till exempel under en lektion eller vid ordergivning av eller samtal med chefen för grundenheten, informeras om möjligheten att förhandsrösta och om förfarandet vid förhandsröstning. Dessutom ska detta dokument även fästas på grundenhetens (motsv.) anslagstavla. Vid detta tillfälle ska personalen och beväringarna informeras om närmaste förhandsröstningsställe eller förhandsröstningsställen, deras öppettider samt anvisningar om hur röstningen genomförs tryggt i det rådande epidemiläget. Dessutom ska man nämna att väljaren vid röstningen ska uppvisa identitetsbevis eller annan tillförlitlig utredning över sin identitet (pass, körkort, identitetskort eller FPA-kort med foto). Beväringkort är inte en tillräcklig utredning över identiteten.

Vid specialarrangemang under utbildningen som beror på det rådande epidemiläget bör man se till att möjligheten att rösta kan genomföras för varje beväring del. Möjligheten att rösta genomförs enligt Huvudstabens utbildningsavdelnings order AR4877 enligt avdelning på följande sätt:

- Under perioden med befrielse från annan tjänst under förhandsröstningen (under den egentliga valdagen i tjänst)
- Under perioden med befrielse från annan tjänst på den egentliga valdagen (under förhandsröstningen i tjänst)
- Med förvaltningsenhetens arrangemang möjlighet att rösta under tjänst, om beväringen är i tjänst under den egentliga valdagen samt under förhandsröstningen. För beväringar som hör till den här avdelningen bör enligt förvaltningsenhet ordnas en faktisk möjlighet att använda sin rösträtt. I praktiken kan detta vara ordnad transport och möjlighet att rösta säkert på ett allmänt förhandsröstningsställe som är i närheten av garnisonen. Anteckningen i veckoprogrammet för dem som hör till den här avdelningen lyder: *"Ö. ARRANGEMANG – möjlighet till förhandsröstning i kommunalvalet"*. För den här tidpunkten bör inte arrangeras annat program för dem som inte vill utnyttja sin rösträtt. Tidpunkterna kan vara flera (röstning i så små grupper som möjligt).
- Dessutom ska man förbereda sig för specialarrangemang vid enskilda fall där röstningen inte är möjlig enligt den egna avdelningens tidtabell (t.ex. personen är intagen för vård på hälsostationens bäddavdelning).

I förvaltningsenheterna bör man planera och informera i god tid på förhand hur beväringarna kan använda sin rösträtt (vilken av ovan nämnda avdelningar de hör till). Försvarsmaktens normer gällande epidemiläget bör

iakttas vid valarrangemangen. Indelningen i avdelningar får heller inte brytas vid valarrangemangen.

Vidare ska man meddela i god tid att beväringarna p.g.a. möjligheten till förhandsröstning inte behöver beviljas personlig permission (PP), personlig orsakspermission (POP) eller ledigt för röstning på den egentliga valdagen den 13 juni 2021, utom då beväringen av honom eller henne oberoende skäl inte har haft möjlighet att delta i förhandsröstningen (t.ex. karantän). Beväringarna ska uppmanas att utnyttja möjligheten att förhandsrösta under sin permission. Möjlighet att rösta ska anordnas antingen på förhand eller på den egentliga valdagen även för de röstberättigade som avtjänar utgångsförbud. Vidare ska alla påminnas om att det inte är en plikt att rösta.

I de fall där röstningen av någon orsak inte är möjlig enligt tidtabellen för beväringens egen avdelning (t.ex. beväringen vårdas på hälsostationens bäddavdelning eller är försatt i karantän), bör garnisonens hälsostation eller förvaltningsenhet ordna med specialarrangemang för att garantera beväringens möjlighet att rösta. Vid förvaltningsenheten bör man fästa uppmärksamhet vid behovet av ovan nämnda specialarrangemang för enskilda beväringars del och beväringarna uppmuntras att även själva ta upp ärendet i god tid.

För väljare med luftvägssymtom och väljare i karantän har särskilda åtgärder planerats så att också de ska kunna rösta. Vilka åtgärder som blir aktuella beror på om person insjuknar under förhandsröstningstiden eller är sjuk på valdagen. Åtgärderna kan också variera från kommun till kommun. Truppförband uppmanas att följa kommuners valinformation.

Specialarrangemang ska användas, om det ser ut som att det inte vore möjligt att rösta på de datum som nämnts ovan. Till exempel för personer med utgångsförbud kan ordnas transport till ett förhandsröstningsställe. Om man igen inte kan ordna transport för en beväring som vårdas dygnet runt på garnisonens hälsostation, tar truppförbandet (motsv.) kontakt med kommunens valbestyrelse för att anordna möjlighet till röstning.

De reservister som inkallas till repetitionsövning under den egentliga valdagen den 13 juni 2021 ska av den regionalbyrå som sköter deras ärenden (eller skilt, om man så kommer överens, av det uppställande truppförbandet) informeras om möjligheten till förhandsröstning, om man är i kontakt med dem innan repetitionsövningen börjar. Samtidigt ska man meddela att det under själva repetitionsövningen inte anordnas möjlighet till röstning. En sådan möjlighet kan anordnas endast i undantagsfall.

Ovanstående åtgärder måste vidtas. I bilagan till valordern uppvisas vilka åtgärder ska beredas sig om en ändring av vallagen (RP 60/2021) godkänns.

ÖVRIGT

På Justitieministeriets valsidor (www.vaalit.fi/sv) finns bland annat allmän information om valet, anvisningar för hur man röstar och kontaktinformation till

valmyndigheterna. På sidorna finns bland annat valtjänstnummer för väljare samt kontaktuppgifter till meddelandetjänsten WhatsApp för frågor som gäller valet och röstningen. Webbplatsen är på finska, svenska och engelska.

På Justitieministeriets sida finns också anvisningar om hur man kan rösta säkert i kommunalvalet 2021.

Chef för Huvudstaben
Generallöjtnant

Eero Pyötsiä

Biträdande avdelningschef
Vicehäradshövding

Christel Hägglund

BILAGOR

Bilaga till valordern

DISTRIBUTION

Försvarsmaktens truppförband
Huvudstabens avdelningar
Försvarshögskolan
Centret för militärmedicin
Försvarsmaktens militärjurister begränsad
Gränsbevakningsväsendet
Riksdagens justitieombudsmans kansli
Försvarsministeriet
Utrikesministeriet
Justitieministeriet

FÖR KÄNNEDOM